

pierre bourdieu
jean-claude passeron

reprodukcija
elementi za teorijo sistema poučevanja

pierre bourdieu
jean-claude passeron

reprodukcija
elementi za teorijo sistema poučevanja

Spremna študija

Slavko Gaber in Veronika Tašner

pierre bourdieu in jean-claude passeron
reprodukcija
elementi za teorijo sistema poučevanja

Naslov izvirnika la reproduction
elements pour une theorie du systeme d'enseignement

Spremna študija in ureditev Slavko Gaber in Veronika Tašner

Prevod Goran Gaber

Slovenski jezikovni pregled Mojca Dobnikar

Izdala in založila Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Za založnika Janez Vogrinc, dekan

Oblikovanje naslovnice Roman Ražman

Priprava Igor Cerar

Tisk Para, d.o.o, Ljubljana

Naklada 300 izvodov (1. izdaja, 1. natis)

Ljubljana, maj 2021

Cena 20,00 Eur

Izdajo knjige je finančno podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost
Republike Slovenije.

.....
CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.74:37
37:1

BOURDIEU, Pierre

Reprodukcija : elementi za teorijo sistema poučevanja / Pierre Bourdieu, Jean-Claude
Passeron ; spremna študija Slavko Gaber in Veronika Tašner ; [prevod Goran Gaber]. - 1. izd.,
1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2021

Prevod dela: La reproduction

ISBN 978-961-253-274-1

COBISS.SI-ID 64779011
.....

Kapitan z imenom Jonatan
z osemnajst pomladi je obdarovan,
ko neki dan ujame ptico pelikan
na otoku daleč, daleč stran.

Ta Jonatanov pelikan
ob zori znese jajce, belo kot iz sanj,
iz njega zopet izvali se pelikan,
natanko tak, kot bil je Jonatan.

In zdaj ta drugi pelikan
spet znese jajce, belo kot iz sanj.
Iz njega izvali se, tako kot noč zamenja dan,
nov pelikan, enak obema kot dlani dlan.
In glej, tako lahko gre dan na dan,
če prej v omleto se ne spremeni ta klan.

Robert Desnos
Chantefleurs, Chantefables

Pričujoče knjige preprosto ne bi bilo brez kolektivnega dela vseh raziskovalcev Centra za evropsko sociologijo [*Centre de sociologie européenne*] na *École Pratique des Hautes Études*. Še posebej se zahvaljujema tistim, ki so nama priskočili na pomoč s predlogi oziroma kritikami. To so bili: L. Boltanski, R. Castel, J.-C. Chamboredon, P. Champagne, J.-M. Chapoulie, C. Grignon, D. Merlié, M. de Saint Martin in P. Maldidier. Za dragocene pripombe k besedilu se zahvaljujema tudi J. Brunschwigu, J. Lindonu, J.-C. Parientu in M. Verretu. Nazadnje se zahvaljujema M.-C. Hénocque za izredno potrpežljivo pretipkavanje številnih različic tega dela.

kazalo vsebine

7 Predgovor

knjiga 1

11 TEMELJI TEORIJE SIMBOLNEGA NASILJA

16 o O simbolnem nasilju

17 1 O dvojni samovolji pedagoškega dejanja

22 2 O pedagoški avtoriteti

37 3 O pedagoškem delu

55 4 O sistemu poučevanja

knjiga 2

65 VZDRŽEVANJE REDA

Poglavje 1

67 **Kulturni kapital in pedagoška komunikacija**

68 Neenakosti izbiranja in neenakosti izbora

82 Od logike sistema k logiki njegovih preoblikovanj

Poglavje 2

93 **Tradicija učenosti in družbeno ohranjanje**

94 Pedagoška avtoriteta in avtoriteta jezika

100 Jezik in odnos do jezika

110 Konverzacija in konzervacija

Poglavje 3

117 **Izločanje in izbiranje**

117 Preverjanje v strukturi in zgodovini sistema poučevanja

128 Preverjanje in izločanje brez preverjanja

140 Tehnični izbor in družbeni izbor

Poglavje 4

144 **Odvisnost prek neodvisnosti**

146 Posebne funkcije »splošnega interesa«

152 Nerazlikovanje funkcij in ravnodušnost do razlik

158 Ideološka funkcija sistema poučevanja

Dodatek

175 Razvoj strukture možnosti za dostop do visokošolskega izobraževanja – popačenje ali premestitev?

185 SPREMNA ŠTUDIJA

Slavko Gaber in Veronika Tašner

187 Bourdieu in Passeron ali o *Reprodukciji*

217 Stvarno in imensko kazalo

IZ VSEBINE

Za *reprodukcijo*, tudi metodološko, velja paradigatska *premetitev poudarka v razrednih bojih s polja spoprijemov za upravljanje s »produkcijskimi sredstvi« v polje spoprijemov za hegemonijo v polju simbolnega*. Passerona in Bourdieuja v tem obdobju več kot očitno »določujoče okupira preučevanje, pojasnjevanje in prikazovanje (razkrivanje) mehanizmov s katerimi šola sodeluje pri »reprodukciji neenakosti med razredi s tem ko neenakosti legitimira kot šolske in zanika družbene dimenzije le teh.« (Hugrée 2020, str. 739). (iz spremne študije).